

КЗ "СОКАЛЬСЬКА МАНУМ ІМ. І.
БОГАЧЕВСЬКОГО"

Єврейські квартали старого Сокаля

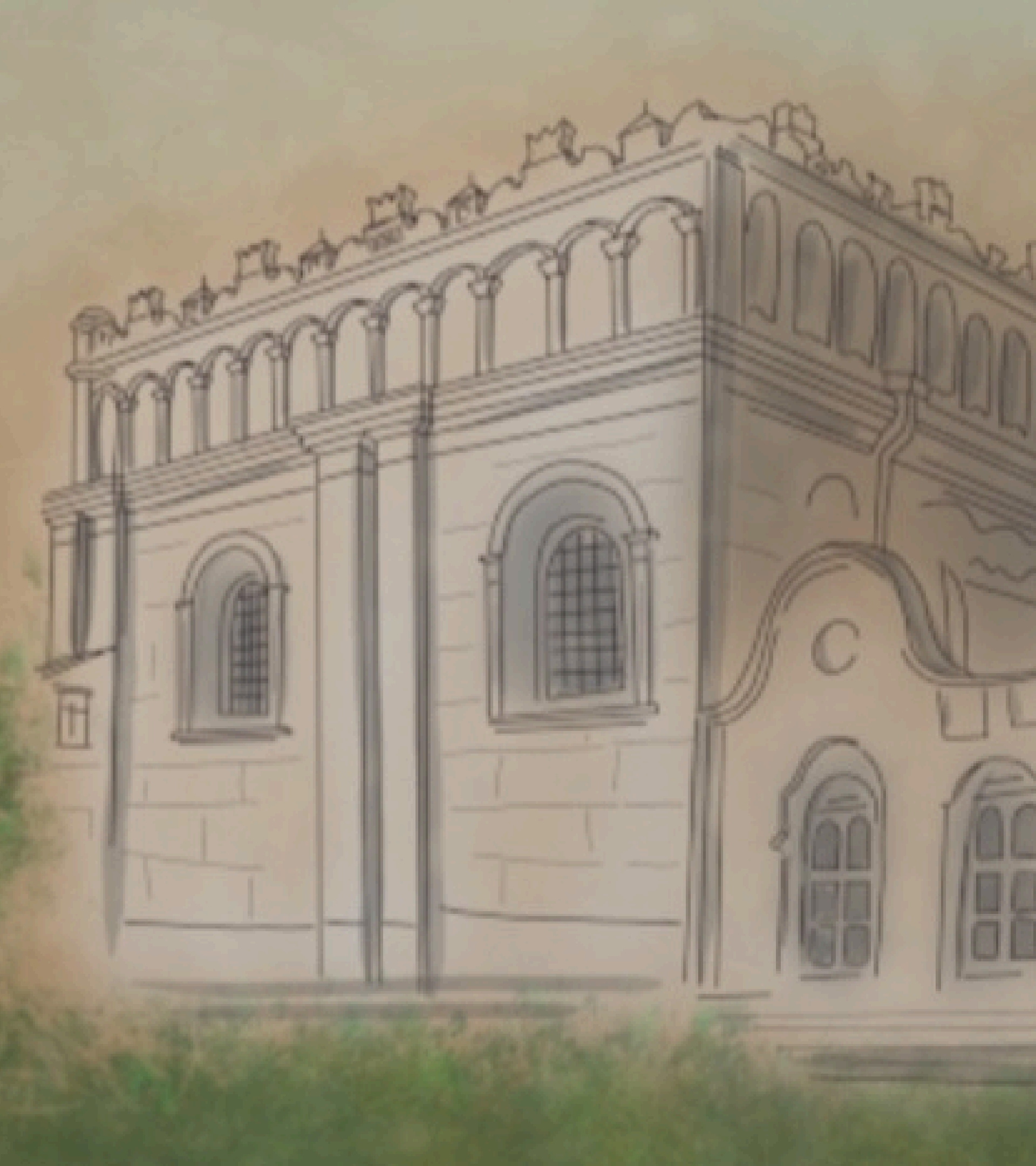
Роботу виконала:

Теслюк Вікторія Богданівна, учениця 10 класу ЗЗСО І – ІІІ ступенів Сокальського ліцею №1 імені Олега Романіва, слухачка КЗ «Сокальська Мала академія наук учнівської молоді імені Ігоря Богачевського», Львівське територіальне відділення МАН України.

Науковий керівник:

Мусій Світлана Степанівна, директор, вчитель історії КЗ «Сокальська Мала академія наук учнівської молоді імені Ігоря Богачевського».

Мета проєкту –
створення туристичного
маршруту, присвяченого
єврейській спадщині, що
сприятиме розвитку
туризму та популяризації
історії регіону.

Актуальність теми:

- Оскільки на сучасному етапі зростає інтерес до єврейської історії та культури в Україні та світі, то дослідження кварталів Сокаля має важливе значення для розуміння історії та культури єврейського народу, а також для розвитку туризму, освіти та толерантності в Україні.

Завдання, які ставимо в ході дослідження:

- дослідити особливості єврейської громади в історії міста м. Сокаля;
- визначити основні проблеми щодо збереження архітектурних пам'яток на сучасному етапі, запропонувати власні рекомендації.

Історія єврейської громади м. Сокаль

ПЕРША ЗГАДКА

Перші згадки про євреїв на Сокальщині датовані 1587 роком. Станом на середину ХХ ст. 50% населення Сокаля становили євреї.

Історія єврейської громади м. Сокаль

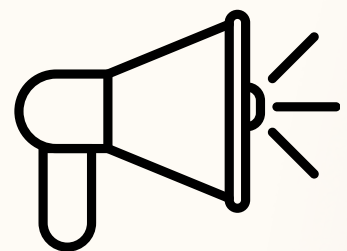

ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРЕЇВ

Володимир Ясінський згадує так: «Переважно вони мали свій такий бізнес. Були лікарі, адвокати, були підприємці, які мали свої торгові точки — м'ясний, промтоварний, продовольчі. Тобто займались всім тим, чим народ може займатись, спеціальностями, необхідними для життя. Кравці, шевці...»

Історія єврейської громади м. Сокаль

ДЕ ЖИЛИ

Єврейське населення Сокаля жило в південно-західній частині міста, де розташовані їхні магазини, двоповерхові житлові будинки, синагога та шпиталь. Ця частина міста відома як "єврейський квартал".

Частина міста відома як "єврейський квартал", який був створений для того, щоб євреям було легше зберігати свої звичаї й традиції, відмінні від християнських. Цей район починається біля входу до парку і простягається аж до річки Буг. У період Другої світової, з приходом нацистських військ, 15 жовтня 1942 року, на місці кварталу створено гетто як механізм для знищення євреїв. У період захоплення Сокаля німецьке гестапо відгородило колючим дротом єврейське містечко і поставило дві в'їзні брами.

Єврейський квартал 20-ті роки ХХ ст.

ІЗ СПОГАДІВ СОКАЛЬЧАН:

Про єврейський квартал згадує Марія Скочко: «Так, я добре пам'ятаю про нього. Воно розташовувалось на території, де зараз міська площа, біля ринку. Там досі стоять будинки, в яких колись жили євреї. Раніше, до створення гетто, там були також їхні магазини. Залишились і синагога з медичним закладом — вони також входили до території гетто».

Синагога ХХ ст.

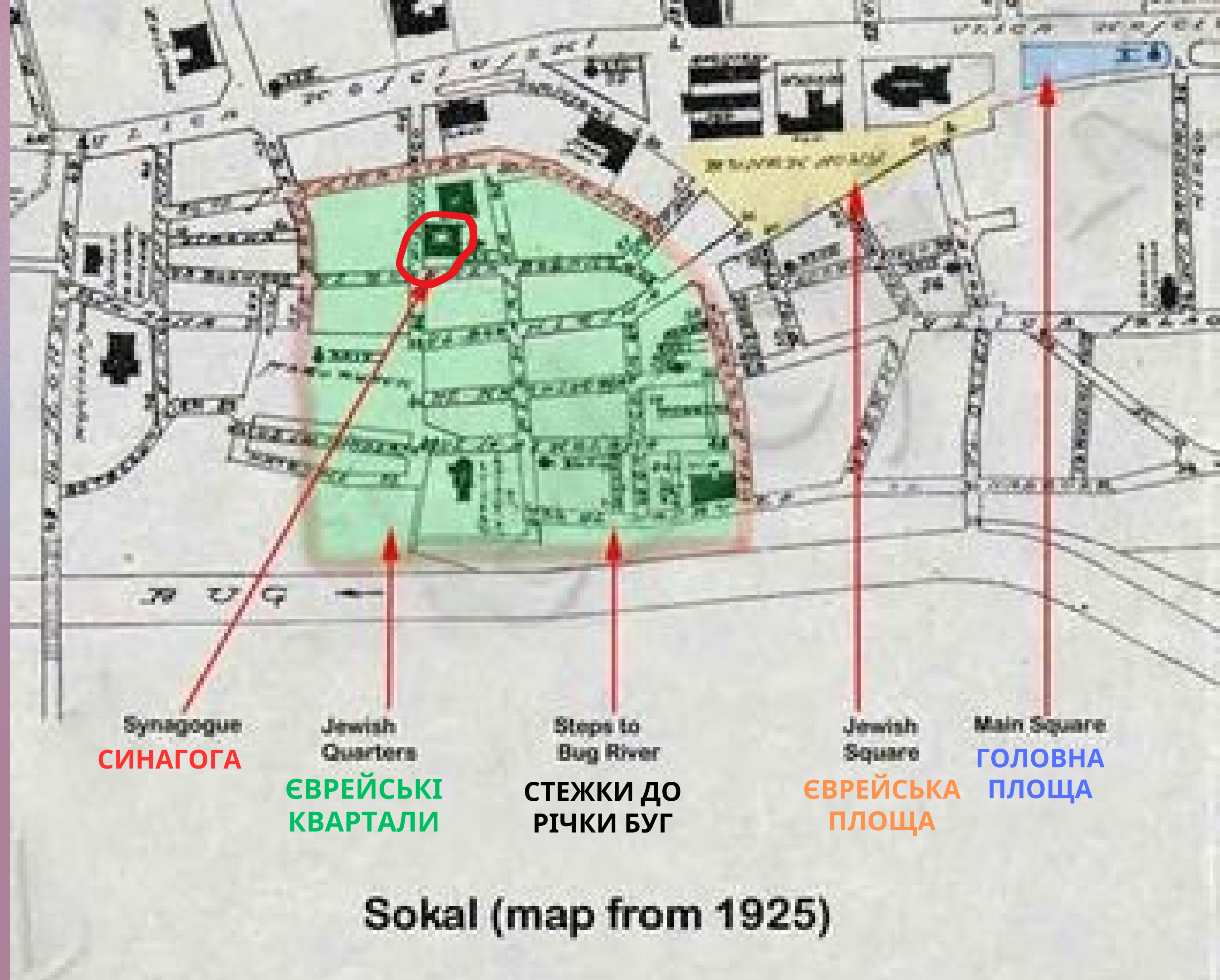

Синагога сьогодні.

У Сокалі спочатку, ймовірно, у 16 столітті існувала дерев'яна синагога. Однак ця будівля згоріла у 1637 році під час міської пожежі. На її місці між 1637 і 1648 роками була збудована нова синагога, але вже з використанням цегли, яка була реконструйована у 1762 році у стилі Ренесансу. Вона перестала діяти в роки Другої світової війни, у повоєнний час зазнала значних руйнувань і використовувалась як склад, тепер перебуває у занедбаному стані.

Територія проживання євреїв в Сокалі не обмежувалася єврейською дільницею. Євреї також жили на вул. Височанського (зараз вул. Св.Володимира), вул. Костюшка (зараз вул.Шептицького) і багатьох інших.

Карта міста Сокаль 1925 рік. Зеленим кольором позначено єврейський квартал.

Sokal (map from 1925)

Після закінчення Другої світової війни західноукраїнські землі перейшли під владу Радянського союзу. У ході колективізації колишній єврейський квартал було розбудовано. Цеглу та інші матеріали є тих будинків було взято для побудови колгоспів. Так єврейський квартал зник із карти Сокаля. На його місці було створено парк. Не торканими залишились церква св. Миколая, костел св. Яна (санстанція), Синагога, інфекційний шпиталь (молодіжний центр), школа імені Конопницької та старий базар і декілька житлових одноповерхових будинків.

К

Сьогодні на місці
єврейського
кварталу
знаходиться парк.

Єврейський цвинтар в Сокалі, був закладений близько 1565 року. Колись знаходився в районі вулиці Шевченка. Звідти мацеви (єврейські надгробки), були перенесені на Сокальський центральний (християнський) цвинтар. Сьогодні знаходяться при вході на старий цвинтар ліворуч за будинком ритуальних товарів.

ПРОБЛЕМИ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ АРХІТЕКТУРНИХ ПАМ'ЯТОК НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Основні проблеми щодо збереження архітектурних пам'яток євреїв в місті Сокаль на сучасному етапі:

- Недостатнє фінансування
- Відсутність чіткої стратегії збереження
- Нестача кваліфікованих кадрів
- Вандалізм та руйнування
- Недостатня обізнаність

Заходи щодо збереженні єврейської спадщини у Сокалі:

- **Створити музей єврейської історії та культури Сокаля**
- **Провести реставрацію синагоги Сокаля**
- **Провести дослідження єврейської історії та культури Сокаля**
- **Організувати освітні програми про єврейську історію та культуру**

ВИСНОВКИ:

Євреї та їх життя – невід’ємна частина історії Сокальщини.

Єврейське населення Сокаля проживало в південно-західній частині міста – "єврейському кварталі", де були їхні крамниці, двоповерхові житлові будинки, синагога та шпиталь.

Сокальська синагога – одна з найдавніших синагог Галичини, була побудована у XVII столітті. Під час Другої світової війни була зруйнована і перестав працювати, у радянські часи її використовували під різноманітні склади.

Збереження єврейських архітектурних пам’яток Сокаля є важливою справою, яка допоможе зберегти пам’ять про єврейську громаду міста та її багату історію. Виконуючи вищезазначені рекомендації, можна зробити значний внесок у збереження цих цінних історичних пам’яток.

**ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ!**

